

Hjalmar Ekströms bibliotek : bakgrund och innehåll

Hjalmar Ekströms boksamling har beröringspunkter med Boksamlingen Kristen mystik som också finns på Sigtunastiftelsen. Men närmare har den anknytning till den pietistiska mystik som kom att utformas inom *Flodbergskretsen*. Det var en ekumenisk grupp av mystiskt intresserade i Stockholm kring sekelskiftet och trettio år framåt, som Hjalmar Ekström (1885 – 1962) kom i kontakt med 1922.

Flodbergskretsen samlades kring lykttändaren Carl Flodberg (1848-1933) och tulltjänstemannen Henrik Schager (1870-1934) i en liten sal på Köpmangatan 10 i Gamla Stan, där man bedrev andlig och social verksamhet. De som träffades var en blandad skara människor som kom även från de lägsta samhällsklasserna. Här skiljer de sig från vänkretsen kring C. H. Bergman och de som skapade Boksamlingen Kristen mystik.

Henrik Schager hade dock kontakt med vänkretsen kring C. H. Bergman, och Flodbergskretsen försågs därifrån med den kristna mystikens författare i nya översättningar och utgåvor som inte tidigare publicerats på svenska. Några exempel är C. H. Bergmans och hans bror Wilhelms översättningar av Böhme, de Saint-Martin och Baader, samt, tillsammans med John Ternstedt, Tersteegens *Heliga själars liv* och *Brev*. Originalmanuskript av Böhme-översättningarna finns även i boksamlingen.

Hjalmar Ekström är en betydande kristen mystiker i svenskt fromhetsliv. Han arbetade som skomakare i Helsingborg under större delen av sitt liv, men har som andlig vägledare förmedlat den kristna mystikens skatter och haft ett stort inflytande på många. Några av dem han inspirerat är kända kulturpersoner såsom Vilhelm Ekelund och översättaren Eric Hermelin.

År 1922 kom Hjalmar Ekström i kontakt med Flodbergskretsen i Stockholm och med Henrik Schager i Norrköping. Åren 1924-26 gav Ekström och Schager ut tidningen *Det fördolda livet*, som innehöll översättningar av kristna mystikers skrifter men även deras egna bidrag. Ekström kom även att bli självavårdare för många av vännerna i Flodbergskretsen.

Genom vänskapen med Flodbergskretsen fick Ekström upp ögonen för författare inom den klassiska kristna mystiken som han inte läst förut. Men redan tidigare hade han fördjupat sig i mystik litteratur, framförallt vännen Eric Hermelins översättningar av skomakaren och teosofen Jakob Böhmes verk och texter av flera muslimska mystiker. Han ville på detta sätt få klarhet i de mystiska erfarenheter som han fått under sina fem tysta år under senare delen av 1910-talet.

Redan som åttaåring läste Hjalmar Ekström Johann Arndts Om den sanna christendomen och som tonåring Thomas a Kempis Om Kristi efterföljelse.

Ekström läste många av Flodbergskretsen mest omtyckta skrifter. Carl Flodberg försåg honom med böcker av Bernières-Louvigni, Tersteegen och Madame Guyon, som även flitigt lästes inom kretsen. Dessutom läste han texter av en bred grupp andliga tänkare i "landet med de vida gränserna": Martin Luther och Bernhard av Clairvaux, Simone Weil och Sadhu Sundar Singh, Thérèse av Jesusbarnet och Sören Kierkegaard. Han läste också en avdelning av mystiskt inriktad persisk litteratur. Men framförallt läste han Bibeln, alltid på morgonen och alltid i följd. En gång i halvåret läste han igenom den.

De böcker han tog del av sträckte sig även utanför den andliga litteraturen. Från tonåren och genom hela sitt liv fortsatte han att parallellt läsa skönlitteratur, filosofi och litteraturhistoria. Charles Dickens, Fjodor Dostojevskij, Leo Tolstoj samt vännen Vilhelm Ekelund är när det gäller skönlitteraturen rikligast representerade i boksamlingen.

Omkring 1930 flyttade Ekström till ett hus där han även inredde en kammare på vinden. På ena långväggen i kammaren möblerade han med bokhyllor. På den andra långväggen stod följande ord skrivna: *Gud – och intet mer*. I rummet i övrigt fanns bara ett skrivbord, två stolar och en enkel ottoman. Mottagna brev stod i ställ på skrivbordet tillsammans med en byst av evangelisten Johannes. Där ägnade han eftermiddagen åt brevskrivning. På väggarna hängde bilder av mystiker och helgon och även Rembrandts *Hundertgoldenblatt* med den predikande Jesus och en korsfästelsebild.

Följande personer fanns avbildade i porträtt uppsatta på väggarna. Böcker av och med dessa personer finner du även i boksamlingen:

Kristus
Böhme
Fenelon Guyon
Swedenborg Louvigni
Tomas av Kempis Charles Gordon Emanuel Laurell
Kierkegaard C.H. Bergman Thérèse av Jesusbarnet
Bernhard av Clairvaux Franciskus
S:t Martin Sadhu Sundar Sing
Kristus

Hjalmar Ekströms boksamling kom i Sigtunastiftelsens ägo 1996. Genom en donation av professor Antoon Geels fick Sigtunastiftelsen även Hjalmar Ekströms

arkiv, våren 2009. Arkivet är ännu inte tillgängligt för sökning. Men du är varmt välkommen att botanisera i boksamlingen.

Litteratur

Geels, Anton (1996), *Det fördolda livet. Mystikern Hjalmar Ekström (1885-1962) – liv och lära*

Halldorf, Peter (1997), *Hädanefter blir vägen väglös*

Ljungman, Ulrika (1984), *Gud – och intet mer. Levnadsteckningar och brev från den mystiska Flodbergskretsen*

Lönnebo, Martin (1987) *Introduktion i "En annan väg än den, där många gå". Mystikern Henrik Schagers levnadsminnen, - S. 7-10*

Sjöholm, Öyvind (1985), *Det osedda – det osägbara – det inre. Idéerna i Stabby i Nathans Söderblom och Stabby prästgård, - S. 78-95*